

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଉପନିଷଦ

(ଉପନିଷତ୍)

Upanishad / उपनिषद्

୧୦୮ ଉପନିଷଦ (ଭାଗ – ୩)

108 Upanishad (Vol – 3)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଉପଦେଷ୍ଟା

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସଂପାଦକ, ହିନ୍ଦୁ ମହାସଭା, ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା

ବେଦ ଉପନିଷଦ

ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ 'ବେଦ ଯୁଗ'ର ଶେଷ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଉପନିଷଦ 'ଷଦ' ଶବ୍ଦରୁ ଆସିଅଛି, ଷଦ ଅର୍ଥାତ 'ବସିବା', ଏଥିରେ ପୂର୍ବରେ 'ଉପ' ଓ 'ନି' କୁ ଯୋଡ଼ା ଯାଇଛି । ଅର୍ଥାତ 'ଉପ' ର ଅର୍ଥ ପାଖରେ , 'ନି' ର ଅର୍ଥ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ, ତେଣୁ ଉପ-ନି-ଷଦ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ହେଲା, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସିବା, ଅର୍ଥାତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ପଣ ସହିତ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି ବେଦର ଶେଷ ଭାଗ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା । ଉପନିଷଦକୁ ବେଦର ଚତୁର୍ଥ ସ୍ତର ବା ଅଂଶ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ।

ଯେହେତୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ବେଦର ଅନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହାକୁ 'ବେଦାନ୍ତ' ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟବସ୍ତୁ 'ଆତ୍ମବିଦ୍ୟା' ଓ 'ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଗବେଷକ ବା ପଣ୍ଡିତ ବା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ଅନେକ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଛନ୍ତି ଯଥା – 'ଆଦି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ' ଏହାକୁ 'ଆତ୍ମ ଓ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା' କହିଛନ୍ତି, 'ମାକ୍ଷ ମୁଲ୍ଲେର୍' ଓ 'ପାଉଲ୍ ଦେଉସାନ୍' ଏହାକୁ 'ଗୁପ୍ତ ଶିକ୍ଷା', ଓ 'ପାଟ୍ରିକ୍ ଓଲିଭେଲ୍ଲେ' 'ଲୁକ୍କାୟିତ ଅର୍ଥ', ବୋଲି କହିଛନ୍ତି ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କର ଚରିତ୍ର, ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୁରୁଭକ୍ତି ଠିକ୍ ରହୁଥିଲା, ସେମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଉପନିଷଦ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁଥିଲା । ସେଇଥିପାଇଁ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କୁ "ଗୁପ୍ତ ବିଦ୍ୟା" କୁହାଯାଏ ।

ଇତିହାସକାର ଓ ଗବେଷକ ମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦରେ ସମୁଦାୟ ୧୦୮ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ଏହିସବୁ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦ ଅଧୀନରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଅନୁସାରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ବିଭକ୍ତିକରଣର ପଦ୍ଧତି ଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ । ଅର୍ଥାତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବେଦର ମୁଖ୍ୟ, ସାମାନ୍ୟ, ସନ୍ନ୍ୟାସ, ଶାକ୍ତ, ବୈଷ୍ଣବ, ଶୈବ, ଓ ଯୋଗ ଉପନିଷଦ ଗୁଡ଼ିକ ଅଛି । (ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟେବୁଲ୍‌ରେ ଏହାର ସଂକ୍ଷିପ୍ତକରଣ ପାଇ ପାରିବେ)

ଏସବୁ ଉପନିଷଦ ଭିତରୁ ଦଶୋପନିଷଦ, ଅର୍ଥାତ ୧୦ଟି ଉପନିଷଦକୁ 'ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ' ଭାବରେ ମାନନ୍ତି, ଏଥିରେ, ପରେ ଆଉ ୩ଟି ଉପନିଷଦ ଯୋଗ କରାଯାଇ ଏହାକୁ ୧୩ଟି କରିଦିଆଗଲା । ତେଣୁ ୧୩ଟି ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦ, ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ - (ଦଶୋପନିଷଦ) - ଈଶ, କେନ, କଠ, ପ୍ରଶ୍ନ, ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଐତରେୟ, ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ ଓ ବୃହଦାରଣ୍ୟକ, (ଅତିରିକ୍ତ) - କୌଷୀତକି, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର ଓ ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ ।

ବେଦ - ଉପନିଷଦ ସଂଗଠନ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ନ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଉକ୍ ବେଦ	୧୦	ଐତରେୟ, କୌଷୀତକି	ଆତ୍ମବୋଧ, ମୁକ୍ତଲ	ନିର୍ବାଣ	ତ୍ରିପୁରା, ସୌଭାଗ୍ୟଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବହୁତ,	-	ଅକ୍ଷମାଳିକା	ନାଦବିନ୍ଦୁ
ସାମବେଦ	୧୨	ଛାନ୍ଦୋଗ୍ୟ, କେନ	ବକ୍ରସୂତୀ, ମହା, ସାବିତ୍ରୀ,	ଆରୁଣେୟ, ମୈତ୍ରେୟ, ସଂନ୍ୟାସ, କୁଷ୍ଠିକା	-	ବାସୁଦେବ, ଅବ୍ୟକ୍ତ	ରୁଦ୍ରାକ୍ଷଜୀବା ଲ, ଜବାଳି	ୟୋଗରୂପାମଣି, ଦର୍ଶନ
କୃଷ୍ଣ ଯଜୁର୍ବେଦ	୩୨	କଠ, ତୈତ୍ତିରୀୟ, ଶ୍ୱେତାଶ୍ୱତର, ମୈତ୍ରାୟଣୀୟ,	ସର୍ବସାର, ଶୁକରହସ୍ୟ, ସ୍ୱୟ, ଗର୍ଭ, ଶାରୀରକ, ଏକାକ୍ଷର, ଅକ୍ଷି	ବ୍ରହ୍ମ, ଅବଧୂତ, କଠଶ୍ରୁତି	ସରସ୍ୱତୀ ରହସ୍ୟ	ନାରାୟଣ, କଳି ସତ୍ତରଣ	କୈବଲ୍ୟ, କାଳାଗ୍ନି ରୁଦ୍ର, ଦକ୍ଷିଣାମୂର୍ତ୍ତି, ରୁଦ୍ରହୃଦୟ, ପଞ୍ଚବ୍ରହ୍ମ	ଅମୃତବିନ୍ଦୁ, ତେଜୋବିନ୍ଦୁ, ଅମୃତନାଦ, କ୍ଷୁରିକା, ଧାନବିନ୍ଦୁ, ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା, ୟୋଗତତ୍ତ୍ୱ, ୟୋଗଶିଖା, ୟୋଗକୁଣ୍ଡଳିନୀ, ବରାହ
ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ	୧୮	ଇଶ, ବୃହଦାରଣ୍ୟକ	ସୁବାଲ, ମନ୍ତ୍ରିକ, ନିରାଲମ୍ବ, ପୈଙ୍ଗଲ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ମୁକ୍ତିକା	ଜୀବାଲ, ଭିକ୍ଷୁକ, ତୁରୀୟାତୀତ ଅବଧୂତ, ୟାଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟ, ଶାବ୍- ୟାୟନୀୟ,	-	ତାରସାର	-	ଅଦ୍-ବୟ ତାରକ, ହଂସ, ତ୍ରିଶିଖ-ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଣ୍ଡଳ-ବ୍ରାହ୍ମଣ

ବେଦ	ସଂଖ୍ୟା	ମୁଖ୍ୟ	ସାମାନ୍ୟ	ସନ୍ଧ୍ୟାସ	ଶାକ୍ତ	ବୈଷ୍ଣବ	ଶୈବ	ଯୋଗ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	୩୨	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ,	ଆତ୍ମା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର	ଆଶ୍ୱମେଧ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରଂବ୍ରହ୍ମ,	ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ	ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ- ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୃୟଗ୍ରୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼	ଅଥର୍ବସିରସ, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଳ, ଶରଭ, ଭୃଗୁଜାବାଳ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବ ଶୀର୍ଷ	ଶାନ୍ତିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ
ସମୁଦାୟ	୧୦୮	୧୩	୨୧	୧୯	୮	୧୪	୧୩	୨୦

ପ୍ରୀୟ ପାଠକ,

ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ତୃଟିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ଏହା କେବଳ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂସ୍କରଣ ଅଟେ । ଏହି ଉପନିଷଦ ସଂସ୍କରଣରେ ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ "ଇଶାଦି ବିଂଶୋତ୍ତରଶତୋପନିଷଦଃ" ପୁସ୍ତକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ ସମସ୍ତ ସାବଧାନ, ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ଓଡ଼ିଆରେ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଭୁଲ୍ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ତୃଟି ରହିଯାଇଥାଏ, ତାହା ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ଜ୍ଞାନଲିପ୍ତ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ, ତଥା ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୧୦.୦୯.୨୦୨୧

ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା

ସନ୍ନ୍ୟାସ ଉପନିଷଦ

(Sannyasa Upanishad)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପରମହଂସ ଉପନିଷଦ

(Paramasamsopanisat / Paramasamsa Upanishad)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦକ

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋଡ଼ାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ପରମହଂସୋପନିଷତ୍ / ପରମହଂସ ଉପନିଷଦ

॥ ଅଥ ପରମହଂସୋପନିଷତ୍ ॥

ପରମହଂସୋପନିଷଦ୍ବେଦ୍ୟାପାରସୁଖାକୃତି ।

ତ୍ରେପାଦଶ୍ରୀରାମତତ୍ତ୍ବଂ ସ୍ବମାତ୍ରମିତି ଚିନ୍ତୟେ ॥

ଓଁ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିଦଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦତ୍ୟତେ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାବଶିଷ୍ୟତେ ॥

ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ॥

ହରିଃ ଓଁ ॥

ଅଥ ଯୋଗିନାଂ ପରମହଂସାନାଂ କୋଽୟଂ ମାର୍ଗସ୍ତେଷାଂ କା

ସ୍ଥିତିରିତି ନାରଦୋ ଭଗବନ୍ତମୁପଗତ୍ୟୋବାଚ । ତଂ ଭଗବାନାହ ।

ଯୋଽୟଂ ପରମହଂସମାର୍ଗୋ ଲୋକେ ଦୁର୍ଲଭତରୋ ନ ତୁ ବାହୁଲ୍ୟା

ୟଦ୍ୟେକୋ ଭବତି ସ ଏବ ନିତ୍ୟପୁତସ୍ତଃ ସ ଏବ ବେଦପୁରୁଷ ଇତି ବିଦୁଷୋ

ମନ୍ୟନ୍ତେ ମହାପୁରୁଷୋ ଯଜିତ୍ଵଂ ତସ୍ରର୍ବଦା ମୟୋବାବତିଷ୍ଠତେ ତସ୍ମାଦହଂ

ଚ ତସ୍ମିନ୍ନେବାବସ୍ଥାୟତେ ।

ଅଥୌ ସ୍ବପୁତ୍ରମିତ୍ରକଲତ୍ରବନ୍ଧ୍ବାଦୀଞ୍ଜିଶାୟଜ୍ଞୋପବୀତେ ସ୍ବାଧ୍ୟାୟଂ ଚ

ସର୍ବକର୍ମାଣି ସଂନ୍ୟସ୍ୟାୟଂ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଂ ଚ ହିତ୍ବା କୌପୀନଂ ଦଣ୍ଡମାଚ୍ଛାଦନଂ ଚ

ସ୍ବଶରୀରୋପତୋଗାର୍ଥାୟ ଚ ଲୋକସ୍ୟୋପକାରାର୍ଥାୟ ଚ ପରିଗ୍ରହେତ୍ ।

ତଚ୍ଚ ନ ମୁଖ୍ୟୋଽସ୍ତି କୋଽୟଂ ମୁଖ୍ୟ ଇତି ଚେଦୟଂ ମୁଖ୍ୟଃ ।

ନ ଦଣ୍ଡଂ ନ ଶିଖଂ ନ ଯୁଜ୍ଞୋପବୀତଂ ନ ଚାଛାଦନଂ ଚରତି ପରମହଂସୋ
 ନ ଶିତଂ ନ ଗୋଷ୍ଠଂ ନ ସୁଖଂ ନ ଦୁଃଖଂ ନ ମାନାବମାନେ ଚ ଷଡୁର୍ମିବର୍ଜଂ
 ନିନ୍ଦାଗର୍ବମସ୍ତରଦମ୍ଭଦର୍ପେଚ୍ଛାଦୈଷସୁଖଦୁଃଖକାମକ୍ରୋଧଲୋଭମୋହହର୍ଷାସ୍ତୟାହଂକାରାଦୀଂଶୁ
 ହିତ୍ବା ସ୍ୱବପୁଃ କୁଶପମିବ ଦୃଷ୍ୟତେ ଯତସ୍ତଦ୍ୱପୁରପଞ୍ଚସ୍ତଂ
 ସଂଶୟବିପରୀତମିଥ୍ୟାଜ୍ଞାନାନାଂ ଯୋ ହେତୁସ୍ତେନ
 ନିତ୍ୟାନିବୃତ୍ତସ୍ତନ୍ନିତ୍ୟବୋଧସ୍ତସ୍ତୟମେବାବସ୍ଥିତିସ୍ତଂ
 ଶାନ୍ତମଚଲମଦ୍ୱୟାନନ୍ଦବିଜ୍ଞାନଘନ ଏବାସ୍ଥି ।
 ତଦେବ ମମ ପରମଧାମ ତଦେବ ଶିଖା ଚ ତଦେବୋପବୀତଂ ଚ ।
 ପରମାତ୍ମାତ୍ମନୋରେକତ୍ୱଜ୍ଞାନେନ ତୟୋର୍ଭେଦ ଏବ ବିଭଗ୍ନଃ ସା ସଂଧ୍ୟା ॥
 ସର୍ବାନ୍-କାମାନ୍-ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ଅଦ୍ୱୈତେ ପରମସ୍ଥିତିଃ ।
 ଜ୍ଞାନଦଣ୍ଡୋ ଧୃତୋ ଯେନ ଏକଦଣ୍ଡଃ ସ ଉଚ୍ୟତେ ॥
 କାଷ୍ଠଦଣ୍ଡୋ ଧୃତୋ ଯେନ ସର୍ବାଶି ଜ୍ଞାନବର୍ଜିତଃ ।
 (ତିତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନବୈରାଗ୍ୟଶମାଦିଗୁଣବର୍ଜିତଃ । ଭିକ୍ଷାମାତ୍ରେଣ ଯୋ ଜୀବେତ୍ସ ପାପୀ ଯତିବୃତ୍ତିହା ।)
 ସ ଯାତି ନରକାନ୍ଧୋରାନ୍ନହାରୌରବସଂଜ୍ଞକାନ୍ ।
 ଇଦମନ୍ତରଂ ଜ୍ଞାତ୍ୱା ସ ପରମହଂସ ଆଶାମୁରୋ ନନମସ୍କାରୋ
 ନସ୍ୱଧାକାରୋ ନ ନିନ୍ଦା ନ ସୁତିର୍ଯ୍ୟାଦୃଚ୍ଛିକୋ ଭବେଦ୍-ଭିକ୍ଷୁଃ ।
 ନାବାହନଂ ନ ବିସର୍ଜନଂ ନ ମନ୍ତ୍ରଂ ନ ଧ୍ୟାନଂ ନୋପାସନଂ
 ଚ ନ ଲକ୍ଷ୍ୟଂ ନାଲକ୍ଷ୍ୟଂ ନ ପୃଥକ୍-ନାପୃଥଗହଂ ନ ନ ତ୍ୱଂ ନ
 ସର୍ବଂ ଚାନିକେତସ୍ଥିତିରେବ ଭିକ୍ଷୁଃ ସୌବର୍ଣ୍ଣାଦୀନାଂ ନୈବ
 ପରିଗ୍ରହେନ୍ନ ଲୋକଂ ନାବଲୋକଂ ଚ ଚାବାଧକଃ କ ଇତି
 ଚେଦ୍-ବାଧକୋଽସ୍ତେଷବ ଯସ୍ମାଦ୍-ଭିକ୍ଷୁର୍ହିରଣ୍ୟଂ ରସେନ ଦୃଷ୍ଟଂ
 ଚ ସ ବ୍ରହ୍ମହା ଭବେଦ୍ୟସ୍ମାଦ୍-ଭିକ୍ଷୁର୍ହିରଣ୍ୟଂ ରସେନ ସ୍ପୃଷ୍ଟଂ
 ତେସ୍ତ ପୌଲ୍ଲସୋ ଭବେଦ୍ୟସ୍ମାଦ୍-ଭିକ୍ଷୁର୍ହିରଣ୍ୟଂ ରସେନ ଗ୍ରାହ୍ୟଂ ଚ ସ
 ଆତ୍ମହା ଭବେଦ୍ୱସ୍ମାଦ୍-ଭିକ୍ଷୁର୍ହିରଣ୍ୟଂ ରସେନ ନ ଦୃଷ୍ଟଂ ଚ ସ୍ପୃଷ୍ଟଂ ଚ ନ ଗ୍ରାହ୍ୟଂ ଚ ।

ସର୍ବେ କାମା ମନୋଗତା ବ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ଦୁଃଖେ ନୋଦ୍ଭିଗ୍ନଃ ସୁଖେ ନ ସ୍ବହା
ତ୍ୟାଗୋ ରାଗେ ସର୍ବତ୍ର ଶୁଭାଶୁଭୟୋରନଭିସ୍ନେହୋ ନ ଦ୍ବେଷ୍ଟି ନ ମୋଦଂ ଚ ।
ସର୍ବେଷାମିନ୍ଦ୍ରିୟାଣାଂ ଗତିରୂପରମତେ ଯୁ ଆତ୍ମନ୍ୟେବାବସ୍ଥୀୟତେ ।
ୟତ୍-ପୂର୍ଣ୍ଣାନନ୍ଦୈକବୋଧସ୍ତଦ୍-ବ୍ରହ୍ମବାହମସ୍ମାତି କୃତକୃତ୍ୟୋ ଭବତି କୃତକୃତ୍ୟୋ ଭବତି ॥

ଓଁ ପୂର୍ଣ୍ଣମଦଃ ପୂର୍ଣ୍ଣମିଦଂ ପୂର୍ଣ୍ଣାତ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣମୁଦତ୍ୟତେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାଦାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମେବାବଶିଷ୍ୟତେ ॥
ଓଁ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ॥

ହରିଃ ଓଁ ତସ୍ମତ୍ ॥

॥ ଇତି ଶ୍ରୀପରମହଂସୋପନିଷତ୍ସମାପ୍ତା ॥

